

Posudek diplomové práce

Název práce: Způsoby využití metody Psychobiografického modelu v péči o seniory v pobytových zařízeních

Autorka práce: Bc. Terezie Zárubová, DiS.

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Cidlinská, Ph.D.

Oponentka práce: Mgr. et Mgr. Lenka Formánková, Ph.D.

- 1. Formulace cílů práce:** Autorka diplomové práce se zabývá službami péče o seniory a komparuje ve kvalitativně zaměřené analýze (analýza dokumentů, rozhovory) přístupy dvou pracovišť. Cíl výzkumu formuluje jako využití Psychobiografického modelu Erwina Böhma, tedy péče postavené na poznávání klienta skrze jeho životní příběh, v pobytových zařízeních péče o seniory. Hlavní výzkumná otázka zní: *Jak se promítá zavedení psychopiografického modelu do péče o klienta?*, kterou autorka dále dělí do dvou dílčích výzkumných otázek a to za a) *Jak sociální pracovníci hodnotí přínos Psychobiografického modelu v péči o seniory?* a za b) *Jak se projevuje zavedení biografie klienta do procesu péče ve vztahu k jednotlivým aspektům standardu kvality č. 5 – Individuálního plánování průběhu péče?* Výzkum se zaměřuje na analýzu způsobů využití tohoto modelu, zmapování procesu jeho tvorby a vlivu modelu na poskytovanou péči. Výzkumné zaměření práce na tematiku péče v kontextu stárnutí populace považuji za společensky vysoce důležité a studovanému oboru relevantní.
- 2. Struktura práce:** Práce naplňuje formální požadavky, její struktura, konkrétně řazení kapitol, je standardní. Nechybí seznam literatury, seznam grafů, přiložen je i informovaný souhlas, analyzované dokumenty, kniha kódů a scénář rozhovoru.
- 3. Teoretická východiska:** Autorka v teoretické části zpracovává téma sociálních služeb a jejich kvality se specifickým zaměřením na péči o seniory a dále je značný prostor vymezen Psychobiografickému přístupu. Kapitulu považuji za obsahově bohatou a cennou vzhledem k množství pohledů a informací, které autorka dokázala o dané problematice sebrat. Slabou stránkou je práce se zdroji, kdy autorky vychází z jednoho autora/autorky a dokonce jedné knihy/ článku na několika stránkách, což vede k tomu, že to působí jako výtah z díla než práce se zdroji, kde se zkoumají různé pohledy více autorů/rek na problematiku (viz celá kapitola 3 o kvalitě sociálních služeb a je tam uveden jen jeden autor/zdroj: Bednář, 2012). Ocenila bych dále, kdyby kapitola obsahovala shrnutí poznatků, ze kterého by bylo jasné, jaká východiska/koncepty budou dále rozvíjeny v rámci analýzy dat. Směrem ke konci kapitoly se zdá, že se některá témata do určité míry opakují, například téma zpracované v kapitole Validizace a v kapitole Sedm fází regrese.
- 4. Metodologie práce:** Metodologická kapitola je dle mého názoru nejslabší částí práce. V kapitole nejnvýznamněji postrádám vysvětlení, proč by měla práce, která je primárně cílena na evaluaci určité služby, využívat fenomenologický model. Interpretativní fenomenologická analýza (IPA) je primárně zaměřena na subjektivitu zkoumané osoby. Je to dále primárně induktivní metoda cílící na pochopení obsahů individuálně přinášených zkoumanou osobou. Pro reflexi postojů pracovníků směrem k sociální službě, kdy není cílem se seznamovat s jejich biografii, ale biografickou metodou aplikovanou ve specifické formě intervence, se zvolená IPA nehodí. Autorka dále konstatuje, že využívala jak induktivní tak deduktivní přístup a zároveň několikastupňové kódování známé spíše ze zakotvené teorie. Přičemž z výzkumných otázek vyplývá, že analýza dokumentů vychází z již daných okruhů – tedy ze zákona o sociálních

službách, respektive z dokumentů zaměřených na standardy kvality služeb. Z toho, jak autorka pracuje s rozhovory se zdá, že spíše nechává dotazované sociální pracovnice komentovat obsah dokumentů a to jakým způsobem dokumenty – s jakou vizí, a s jakou zkušeností z implementace - které pracoviště využívá v intervenci, zpracovaly. Z mého pohledu se tedy může jednat o formu evaluačního výzkumu.

5. **Výsledky a závěry práce:** Výzkumná část systematicky popisuje a skrze reflexi pracovníků komentuje dokumenty, které rámuje implementaci Psychobiografické metody na obou pracovištích. Myslím si, že zjištění mohou být inspirativní pro další pracoviště, která mají o podobné zaměření služeb o seniory zájem, práce má tedy jasný aplikační potenciál. Bohužel na konci kapitoly není přehledně uvedeno, jaké přínosy a úskalí oba přístupy představují. Výzkum je do velké míry popisný, což se ukazuje v kapitole diskuse, která ale zjištění nediskutuje, nekomparuje s výzkumy, které cituje v závěrečné kapitole teoretické části.
6. **Celkové závěrečné zhodnocení:** Přínosem práce jsou praktická doporučení na konkrétní opatření/služby/nástroje, které mohou organizace implementovat tak, naplnily požadavky a psychologická východiska Psychobiografického modelu. Bylo by užitečné, kdyby na konci práce byly explicitně zodpovězeny položené výzkumné otázky. Úskalím práce je metodologie – autorka se zdá domnívala, že bude vhodné použití biografického výzkumného přístupu, když se zabývá tématem Psychobiografického modelu poskytování intervence.

Práci navrhuji hodnotit známkou 2 při úspěšném průběhu obhajoby.

Otázky k obhajobě:

- Co pro Vás osobně bylo ve Vašem výzkumu nejzajímavější zjištění?
- Jakým způsobem by se dala jinak pojmout metodologie práce vzhledem k jejímu zaměření?